

Zwijnaarde

Langs de levende dode Schelde

21 december 2013

Hoort! De wind raast door de bomen.
Sakkers toch, hoe wild en dwaas!
Wuivende takken als fantomen
Het maakt de wandelaar wat daas.
‘t Woeden maakt het stappen hard.
Op weg voor twee uur en driekwart.

Ergens heb ik eens gelezen dat je een verhaal nooit mag beginnen met een beschrijving van het weer. Bij dezen heb ik dus die raad, wellicht goed en alleszins goedbedoeld, vierkant aan mijn wandelschoenen gelapt en in de wind geslagen. Een gedicht onderweg ver-
eeuwigd op een grote glazen plaat had het over „*De wind bladert zacht door de bomen*“. Het leek echter meer op een verveeld kind dat woest aan de blade(re)n rukte. Al was er dan niet veel blad meer om aan te rukken, wind was er dus wel. Alsof je dat nog niet wist.

Verraad!

Terwijl ik zat te zoeken naar informatie over Zwijnaarde, viel ik opeens en geheel onverwacht op een naam die mijn jongste lezertjes waarschijnlijk niets (meer) zegt. Anderen eventueel des te meer: Benoni Beheydt. Die is namelijk in Zwijnaarde geboren. De man was korte tijd wereldberoemd. Niet alleen in Vlaanderen maar tot ver daarbuiten. Overal waar men wist dat „fiets“ met twee wielen wordt geschreven. Hij werd namelijk wereldkampioen wielrennen. „Ja,“ hoor ik al iemand zuchten, „so what?“ Wel, de zaak is dat aan deze overwinning een heus drama, Shakespeare waardig, is gekoppeld. Zoals het daarbij past met list, verraad, intrige en bloedige strijd achteraf. Dat zat zo.

In 1963 werd het wereldkampioenschap op de weg georganiseerd in Ronse. Met al die heuvels daar geen gemakkelijk parcours. De gedoodverfde favoriet was de Belg Rik Van Looy, de keizer van Herentals. Een buitengewoon succesvol renner die vrijwel zeker ging winnen. Dacht zo ongeveer iedereen, zichzelf inbegrepen, .

Het kwam op een massaspurt aan en op 200 meter van de eindstreep schoot Van Looy uit het friemelende mêlee weg. Weinig vermoedde hij dat een ander renner gelijke tred met hem zou houden. De verraste Van Looy herkende in die onverlaat zijn „ploegmaat“ Beheydt. Ik herinner me nog goed de wat wazige zwart-wit TV-beelden. Het leek er wat op dat van Looy opeens dacht: „Wat komt die hier doen? Dat was niet de afspraak!“ En hij wijkt

De finishfoto van Ronse 1963.
Links Van Looy, rechts Beheydt.
Foto van wielergeschiedenis.be geplukt

uit naar links om Beheydt weg te drummen, hem zijn plaats te tonen: daar, aan de zijkant. De twee raakten zodanig uit evenwicht dat Beheydt op zijn tegenstrever moest gaan leunen om niet te kapseizen. Tot ieders verrassing bolde de jonge Beheydt als eerste over de meet! Toen begon de poppenkast pas goed. Eigenlijk had men zowel Van Looy als Beheydt moeten diskwalificeren wegens trek- en duwwerk. Maar! Dan zou de Nederlander Jo de Haan kampioen geworden zijn en dat vond met name de Franse voorzitter van de jury geen goed idee. „*On ne va pas faire quand même ce hollandais champion du monde?*“

(„We gaan die Hollander toch geen wereldkampioen maken?“) Was de legendarische opmerking van de Fransman die ‘s morgens samen met zijn croissants waarschijnlijk ook zijn portie chauvinisme tot zich nam. Wat iemand achteraf de vraag deed stellen hoe het er voor had gestaan indien degene die vierde werd, derde zou geweest zijn. Dat was namelijk André Darigade. Een Fransman, jawel.

Het was overigens niet alleen de tumultueuze sprint die voor de controverserige zorgde, maar ook de snode plannen die er schijnbaar aan vooraf waren gegaan. Zo zouden Beheyts en vooral zijn ploegmanager Bertien De Kimpe een geheime strategie uitgewerkt hebben waardoor Beheyts in de finale alsnog de grote favoriet Rik Van Looy de loef kon afsteken. Tot op de dag van vandaag worden nog steeds veel onbeantwoorde veronderstellingen opgeworpen en dito vragen gesteld. Getuigenissen zijn er nochtans genoeg. Van mensen die dachten Beheyts als een Romeinse Brutus de Herentalse Caesar de dolkstoot te zien geven en die dat elk op hun eigen manier hadden zien gebeuren. Een legende die, zoals verhalen over de oorlog, van vader op zoon worden verder verteld. Verhalen die daardoor steeds fellere kleuren krijgen. De beide betrokken partijen weigeren nog steeds, vijftig jaar na datum, om over het gebeurde in het openbaar te praten.

Ik dacht aan dit wat rare verband met de plaats waar ik was gaan wandelen vooral doordat de voormalige keizer van Herentals de voorbije week zijn tachtigste verjaardag heeft gevierd. Dat kwam even in het nieuws.

Overigens wordt er in wiewermiddens over „de vloek van Ronse“ gesproken want exact 25 jaar later, in 1988 dus, was het wereldkampioenschap weer in die stad en weer ging het mis. De eindspurt werd betwist tussen twee renners: de Belg Claude Criquelion en de Canadees Steve Bauer. Criquelion was volop bezig zijn rivaal voorbij te spurtten toen die de Belg in de dranghekken drukte. Criquelion kwam ernstig ten val maar hield er niet veel meer aan over dan een totaal kapotte fiets. Door zijn vuige manoeuvre verloor Bauer echter zoveel snelheid dat de Italiaan Fondriest tot zijn eigen niet geringe verbazing wereldkampioen werd.

Water

Het moet maar een haartje gescheeld hebben of de wandeling kon niet beginnen waar dat gepland was. Ik vond een persbericht dat vertelde over een huis in Zwijnaarde dat gedeeltelijk was ingestort. Maar net een week geleden. Op de foto bij het artikel herkende ik, tot mijn verrassing, het „Oud Gemeentehuis“. Precies daar waar wij verwacht werden om onze penning te storten en de tocht aan te vatten. Ze hadden daar dus duidelijk ervaring met stortingen allerhande. Volgens het bericht was de instorting het gevolg van werken aan de waterleiding. Manuel Gonzales van de Gentse politie zei desgevraagd daarover: „*Vermoedelijk is de instorting te wijten aan een waterontsnapping in een waterleiding die net onder de gevel van het huis liep*“. „Waterontsnapping“ weer een nieuw begrip. Bij de instorting zijn gelukkig geen slachtoffers gevallen. De bewoonster van het huis kon op tijd ontkomen en kwam er met de schrik vanaf. Zoals dat heet. Wel moest de woning gestut worden en de eerste berichten hadden het er over dat alles misschien wel moest gesloopt worden. Het heeft blijkbaar niet zo’n vaart gelopen want behalve een hoop dranghekken, verwarrende signalering en een gedeeltelijk afgesloten straat is er niet veel meer van te merken. Het is me althans niet opgevallen.

Zwin en Zwin

Zwijnaarde... ik kende het dorp eigenlijk alleen maar als plaatsnaam. Vooral omdat op het grondgebied van deze plaats op goed zes kilometer van Gent-Centrum twee belangrijke

autosnelwegen elkaar kruisen. De verkeerswisselaar van de E40 en de E17 die iets te dikwijls in de nieuwsberichten komt. Bijna altijd in de negatieve zin. Wegens ongevallen, files, wegenwerken of een wegdek dat opeens over een stuk is weggezaakt. Wat men daar

overigens ook al heeft gedaan aan herstellingen en zogenaamde „verbeteringen“, het wegdek blijft daar alarmerend slecht. Vroeger kon je ook, rijdend in de richting van Kortrijk, de windmolen zien staan. Sinds daar geluidsschermen zijn geplaatst is ook dat anachronisme uit het gezicht verdwenen.

Afgaande op dat bekende beton en het daaraan gepaarde motorgeweld, had ik niet zo veel verwachtingen over de kwaliteit van de wandeling. Tot mijn aangename verrassing, echter, moet je nog niet te ver lopen om al snel in de meersen langs de Schelde terecht te komen. Wijds en vlak met verrassend veel natuur waar zorg voor wordt gedragen. Al blijft het grommen van de autosnelwegen wel haast heel de tijd op de achtergrond doordreunen.

Ooit was Zwijnaarde een landelijke gemeente. Er liep daar een Romeinse heirbaan die Gent via Oudenaarde met de Franse stad Bavay verbond. Dat is dus wel heel erg lang geleden. Evenwel is het dorp voor het eerst in officiële geschriften te vinden in 1088 als Sui-narda. De naam is verwant aan „zwin“, een kreek of moerassige grond en „aarde“. Wanneer je dat puzzeltje aan mekaar past kom je tot een aan overstromingen onderhevige grond. Gezien de nabijheid van de Schelde, niet onwaarschijnlijk.

Zwijnaarde was van 1344 tot 1696 eigendom van de abten van de Sint-Pietersabdij in Gent. In alle bescheidenheid noemden ze zich de heren van Zwijnaarde. Wie het lang heeft, laat het lang hangen en dus lieten ze daar een buitenverblijf bouwen. Het staat er nu nog en het is bekend als het „Kasteel van Zwijnaarde“. Al is het lang niet meer het kasteel waarin de abten verbleven. Het blijkt een ware feniks te zijn die ondanks herhaalde ver-

Het kasteel van Zwijnaarde zoals het er nu uitziet.

woestingen telkens weer uit zijn asse herrees. Het kasteel werd sedert 1420 ook gebruikt als verblijfplaats voor de Graven van Vlaanderen. In de nacht die voorafging aan hun investituur in de Sint-Pietersabdij. Hetgeen gevolgd werd door hun blijde intrede te Gent. Het vulgus moest tenslotte ook wat hebben om zich eraan te vergapen en in juchten uit te barsten. Het kasteel was onder meer ook de tijdelijke woonplaats van Isabella van Habsburg, de zuster van keizer Karel V en de echtgenote van Christiaan II, koning van Denemarken. Ze stierf daar op 15 januari 1526.

Tijdens de beeldenstorm in 1578 werd het kasteel verwoest. In de 17^e eeuw werd het weer opgebouwd door Joachim Arseen Schayck, abt van de Sint-Pietersabdij. In 1797 kwamen de Fransen hier hun vals geëtiketteerde onvrijheid, ongelijkheid en onderdrukking brengen. Het kasteel van Zwijnaarde werd toen openbaar verkocht.

Sinds de 19^e eeuw is het eigendom van de familie della Faille d'Huyse. Een afstammeling uit dit adellijke nest, baron Etienne della Faille d'Huyse, was gedurende 53 jaar burgemeester van Zwijnaarde. Van 1921 tot hij in 1975 stierf. Het moet een record zijn. De man was zo vooruitziend om het hoekje om te gaan net voor de fusie met Gent in 1977.

Rond 1836 werd het kasteel heropgebouwd in neo-classicistische stijl waarop het in 1918 tijdens de Eerste Wereldoorlog weer eens verwoest werd. Als je dacht dat men daarbij ondertussen wel de moed zou verloren hebben: nee hoor. Het gebouw werd nogmaals opgebouwd in 1922, in neo-rococostijl. En zo staat het daar nog steeds.

Tot viermaal toe werd het kasteel dus vanop de grondvesten weer opgebouwd. Telkens vonden opeenvolgende generaties in het domein een toevlucht uit het drukke stadsleven. Zo heet het althans. Exclusief is het wel nog steeds. In het kasteeldomein is nu de „Executive Club Private Golf“ gevestigd. Volgens de wat overspannen kreten op hun website:

„Onze golfbaan is gelegen in het unieke en historisch kader van het Kasteel van Zwijnaarde op een boogscheut van Gent. We beschikken over een executive cours van negen par drie holes“. Voor wie dit soort Latijn iets betekent. Aan mij is het niet besteed. Ik heb hier een bladwijzer die het zo zegt: *„Golf is a game in which you yell „fore“, shoot six, and write down five“.* Dat is dus ook al niet te vertalen. Het oude koetshuis van het kasteel doet nu dienst als clubhuis. Mits het overleggen van de nodige en ampele pegels ben je daar welkom. Ik zag er de Kerstman met een karretje vol golfknuppels sjouwen. Een beetje eigenaardig was wel dat deze Kerstman secundaire geslachtskenmerken vertoonde die je bij een man niet direct verwacht. De nieuwe zeden, wellicht. Of een transseksueel in opbouw. Wie weet. Voor verborgen golfballetjes was het zichtbare toch wat te groot.

Ornament

Eigenlijk staat hij daar wat verloren in die totaal verstedelijkte omgeving: de windmolen. Meer dan een ornament is het ook nog nauwelijks want sinds lang werkt dit relict uit andere tijden niet meer.

De Molen Sonnevile in Zwijnaarde

Deze stenen bergmolen is vóór 1818 gebouwd maar wanneer precies is blijkbaar niet goed bekend. Oorspronkelijk was het enkel een olieslagmolen, later werd er ook graan mee gemalen. Totdat de wieken in 1932 stilvielen. De oliemolen werd uitgebaat door de familie Sonnevile en aan die familienaam heeft de molen dan ook zijn naam te danken. In 1943 werd op het gelijkvloers een elektrische maalderij geïnstalleerd waarmee tot in 1963 werd gewerkt.

Een molen die stil staat gaat kapot en zo werd het nodig om in 1971 een uitwendige restauratie te plegen. Dat was enkel een cosmetische ingreep want de molen werd niet meer aan het draaien gebracht. Erg zorgvuldig om de authenticiteit van de molen te bewaren is men toen ook al niet te werk gegaan. In februari 2008 startte een eerste fase van een nieuwe restauratiebeurt en het is de bedoeling dat de molen ooit nog weer eens maalvaardig in gang wordt gezet. Voorlopig ziet hij er weliswaar compleet uit maar het feit dat er geen zeilen

op het hekwerk liggen, wijst er op dat draaien op de wind nog lang niet tot de mogelijkheden behoort.

Wirwar

Zeevergem is één van de oudste zogenaamde „oeverdorpen“ van het Scheldeland. Dat lag aan de rand van het heidegebied en aan de uiterste grens van het domein dat eigendom was van de Sint-Pietersabdij.

De oudste vermelding is al van 964. In dat geschrift staat het dorp te boek als „Sewaringhem“. Dat zou volgens etymologen moeten afgeleid zijn van Saiwiwaringaheim oftewel de „woning van de lieden van Saiwirwar“. Ondanks dat „wirwar“ moet dat een heim-toponiem zijn dat teruggaat tot de achtste of zelfs de zesde eeuw. Voorwaar niet gezeverd, zo'n stamboom.

Adel verplicht en misschien daarom zeggen ze daar van zichzelf: *„Zeevergem, een klein Vlaams dorpje, deelgemeente van De Pinte, bewoond door een handvol sympathieke mensen die met en voor elkaar gemeenschap vormen“.*

Dat in het midden gelaten is Zeevergem een dorp dat in de Vlaamse Zandstreek ligt. Met typisch voor deze streek overwegend droge, matig droge tot matig natte zand-, lemig-zand en licht-zandbodems. Aangevuld met natte gronden in de grachtenrijke alluviale Scheldevallei. Voor elk wat wils dus.

De steen is heen

Er liggen langs de rivier meerdere uitgestrekte putten. Daarvoor is met name de ondergrond van de Scheldevallei verantwoordelijk. Het is wat de klei-ontginningen van de steenbakkerijen hebben achtergelaten. Die nijverheid is hier al geruime tijd ter ziele. Onrechtstreeks kreeg ik daar ook mee te maken. Zowat veertig jaar geleden, toen ons voornemen om zelf een huis te bouwen door de architect zover concreet was gemaakt dat het op pa-

Een put zoals die is achtergebleven nadat de klei was ontgonnen.

pier stond, raadde hij ons aan om te gaan metselen met „overbakken Scheldesteen“. Keiharde baksteen met nogal curieuze kleurschakeringen en niet al te regelmatig van vorm die ontstaat wanneer de bakte wat te veel of te lang verhit was geweest. Een restantje eigenlijk van een normale ovenlading, meestal uit een primitieve veldoven. Onze zoektocht naar dat bouw materiaal leerde dat het toen al niet gemakkelijk meer was om die steen te vinden. Zelfs niet de gewone Scheldesteen. Nochtans is de steenbakkerij lange tijd een belangrijke nijverheidstak geweest in Zevegem.

De steenbakkerijen lagen langs de Schelde en ze waren gespecialiseerd in de ver-

maarde handgevormde Scheldesteen. De variant uit Zevegem was naar het schijnt overal bekend omwille van zijn goede kwaliteit.

Voordat de baksteen, al dan niet overbakken, lag af te koelen was er al een heel arbeidsintensief proces aan vooraf gegaan. De klei werd in de ondiepe kuilen met water vermengd en tot modder gestampt. Vervolgens werd hij met een kruiwagen naar „de tafel“ gevoerd. Daar was de „vormer“ aan het werk. Hij vulde de houten vorm met de natte klei en de gevulde vorm werd door jonge knapen „afgedragen“. Die maakten de vorm leeg en de verse stenen werden te drogen gelegd waarna de lege vorm werd teruggebracht naar de tafel. Wanneer de „rauwe“ steen voldoende gedroogd was om hem zonder schade te kunnen verhandelen, werd hij in een met stro gedekt laaghuis gestapeld. Zodanig dat de lucht erdoor kon circuleren om de steen verder uit te drogen. Wanneer de steen luchtdroog was, werd hij gestapeld in veldovens om zogenaamd „gebrand“ te worden. Gebakken dus.

Waarna de stenen over land of over het water werden getransporteerd.

Kinder- en vrouwenarbeid was de regel. Onder omstandigheden die we nu onmenselijk zouden noemen. Een verhaal dat ook bekend is uit de Rupelstreek.

Veel informatie over de steenbakkerijen in en om Zevegem heb ik niet gevonden. Wel dat er nog restanten moeten bestaan van de voormalige „Steenbakkerij P.O.M. Vande Steene“. Nomen est omen. De firma werd opgericht in 1938. De ringoven, de magazijnen en het kolenhok werden in dat jaar gebouwd op de grond van Prudent Vande Steene. Voorheen had de familie Vande Steene verschillende veldsteenovens langs de Scheldeboorden in bedrijf. Op het terrein stonden ook nog droogloodsen. De ringoven werd in 1968 afgebroken.

Gedreven door de dreef

Het kasteel in Zevegem bestaat wel degelijk. Het is zelfs iets wat je niet over het hoofd kan zien en dat een lange geschiedenis heeft. Evenwel heb ik op deze tocht niets meer dan een torentje van het kasteel gezien. En de lange, lange statige dreef waar een deeltje van de tocht langs liep.

Lang geleden heette wat nu het kasteel is, het „Hof te Seevegem“, later het „Hof te Welden“ en nu is dat het „Kasteel van Welden“. Er zijn sterke vermoedens dat de plaats waar het huidige kasteel staat al in de middeleeuwen in gebruik was. Een goed met een wal-

gracht en een afzonderlijk opper- en neerhof die eveneens met een gracht waren omgeven. Eigendom van de familie van Zevergem, die de dorpsheerlijkheid behield tot in de 13^e eeuw. In 1232 werd de heerlijkheid afgestaan aan de Gentse Sint-Pietersabdij. Met uitzondering van een aantal gronden, die velden of welden werden genoemd, en het neerhof. Dat bleef in het bezit van de dochter van de heer van Zevergem en het behoorde tot het leenhof van de Oudburg van Gent. Bij Sanderus werd het goed „Praetorium de Weldene“ genoemd. Het lag op het grondgebied van Sint-Pieters en het werd door de heren van Welden in cijns gehouden.

De eersten die als heren van Welden werden vernoemd, waren de Gentse patriciërs van der Zickele in ongeveer 1400. Via huwelijk en verwantschap, erfenissen en verkopen kwam het kasteel doorheen de eeuwen in handen van verschillende eigenaren. Zijn huidige uitzicht kreeg het kasteel in 1927 door een „historiserende“ restauratie.

Stekelige ham

Bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk op het driehoekige dorpsplein van Zevergem staat een bord met de aankondiging dat daar de „Doornhammeke wandelroute“ begint. Het begrip „ham“ ben ik al meerdere keren tegen gekomen. Volgens de erfenamen van de onderwijzer van Sluis heeft „ham“ onder andere de betekenis van „aan het water gelegen weiland“. Er zijn slechtere manieren om het landschap hier in de buurt te omschrijven. Hier is het hoefijzervormig gebied binnen de meander die de ham wordt genoemd. Vandaar uiteraard de benaming Doornhammeke. De stam is trouwens ook terug te vinden in de naam van de Oost-Vlaamse gemeente Hamme.

Naast het voetpad voor de kerk staat een arduinen schandpaal die weggehaald werd uit de Weldendreef waar hij vroeger bij de Vierschaar stond. Die Vierschaar was gevestigd in een nu volkomen verloederd gebouwtje. Het was de rechtbank van de heerlijkheid Welden. Het gezegde „*Siet niemand an – gheeft elck het syne*“ dat in het hardsteen gebeiteld staat is zo goed als onleesbaar. Tegenover de kerk staat de 18^e eeuwse pastorie. Ze werd in classicistische stijl gebouwd door de abt van de Gentse Sint-Pietersabdij. Aan de omvang van het gebouw te zien lieten die abten het zich wel aanleunen. Tegenwoordig is er een restaurant in ondergebracht. Een merkwaardig kunstwerk is daar op het dorpsplein ook te zien. Aan de kant van de kerk. Het kreeg de naam Ontmoeting en het stelt drie grote, metalen vogels voor. Kunstenaar Jean-Pierre Belaen uit Tielt heeft het gemaakt. Vogels zijn trouwens een wederkerend thema in het oeuvre van deze kunstenaar.

Het landelijke dorpscentrum van Zevergem bleef redelijk goed bewaard. Je kan er nog steeds de oude driekante „dries“ in zien.

Twee van de drie ijzeren vogels van het kunstwerk „De Ontmoeting“ van de Tielse kunstenaar Jean-Pierre Belaen.

Ook het verderop gelegen rivierlandschap is vrij gaaf bewaard. Er zijn de verschillende Scheldemeanders die afgesneden werden van de rivier toen die in de 19^e en de 20^e eeuw ter wille van de scheepvaart werd rechtgetrokken. Samen met de ondergelopen kleiwinningsputten van de vroegere steenbakkerijen vormt dit een aantal ecologisch merkwaardige biotopen. Het geheel is als landschap beschermd.

Behalve aan de visrijke wateren van het Doornhammeke kwam ik ook voorbij aan de Spanjaardmeersen. Dat zijn graslanden met veel kleine slootjes die voor de afwatering zorgen. Het gebied is in 2003 aangekocht door Natuurpunt zodat het werd opgenomen in het natuurgebied Scheldemeersen.

Ondertussen beheert Natuurpunt reeds een vierde van het 600 hectare grote gebied van

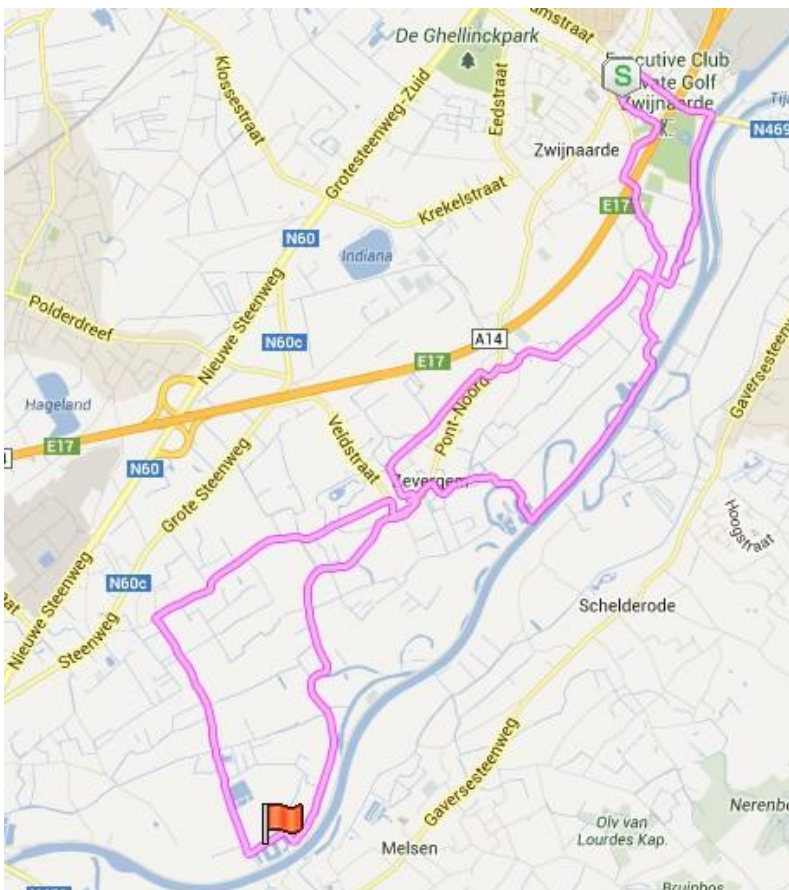
Een meander die van de Schelde werd afgesneden

de Boven-Schelde. Het beheer verloopt in samenwerking en in overleg met de plaatselijke landbouwers die de meersen maaien en ze laten begrazen. Daardoor verschraalt de bodem zodat er binnen afzienbare tijd een veel groter aantal plantensoorten zal voorkomen. Ook worden er houtkanten aangeplant. Waarmee de vogels dan weer gelukkig zijn. Een wat merkwaardige vogel die hier voorkomt is de gekraagde roodstaart. Die nestelt hier, aan deze kant van de Schelde en vertikt het aan de overkant te gaan wonen!

Vaernewijck is ook al zo'n gebied waar de natuur nieuwe kansen wordt gegeven. In de

jaren zeventig van vorige eeuw werd in dit gebied een visvijver uitgegraven. Die stond bekend als „De Forellenputten“. Bij het aanleggen van die putten moesten de oorspronkelijke meersen plaats maken voor kunstmatig diep uitgegraven putten en een omgeving die werd opgehoogd. Geheel in tegenstelling met de natuurlijke staat van de rest van het terrein. Sinds ook hier Natuurpunt het voor het zeggen heeft, zijn de putten weer gedeeltelijk gevuld met de eerder opgegraven grond. Er is daarbij gezorgd voor een geleidelijke overgang van nat naar droog en daardoor krijgen allerlei moeras- en oeverplanten een goede kans om hier tot wasdom te komen. In de nu ondiepere plassen zijn kikkers en salamanders dan weer thuis.

Het Oud Gemeentehuis, waar de wandeling begon en eindigde, was meer dan goed vol toen ik er na de wandeling aanlegde. Er was zoveel volk dat het niet meer uitnodigde om even door te zakken. Ze hebben daar toch al slechte ervaringen met doorzakken.

© 2013
Michel Christiaens